

34
19
Poština plačana v gotovini

19
Cena 2 Din
f

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

Karel in Ana

Premijera 10. maja 1933

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAN

LJUBLJANA, NEBOTIČNIK VI. NADSTR.
TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

zhaja za vsako premijero

Premijera 10. maja 1933

L. Mrzel:

Leonhard Frank: Karel in Ana

Približno ob istem času, ko so listi najavili uprizoritev drame Leonharda Franka »Karel in Ana« v našem narodnem gledališču, so tudi vsi veliki nemški listi debelo natisnjeno prinesli njegovo ime: v smislu nove, hitlerjevske kulturne akcije, ki gre za tem, da izloči iz nemškega kulturnega in umetniškega življenja vse duhovne tvorce, ki s svojim delom niso marali pripravljati fašističnega »vstajenja«, je bil Leonhard Frank te dni s celo vrsto drugih pisateljev — med njimi so imena, kakor Thomas Mann, Werfel, Wassermann itd. — brisan iz seznama članov nemške akademije umetnosti. Ta dogodek, ki se sredi razdivjane, ponorele kulturne borbe, katere pozorišče je današnja Nemčija, zdi povsem neznamen, vendar zgovorno priča o tem, kaj Leonhard Frank pomeni v snovanju nemškega in evropskega duha. Frank je bil tako po svojem socialnem poreklu, kakor po svojem naziranju določen, da bo stal na levici vseh nemških socialnih in miselnih borb. Pa dasi revolucionar po prepričanju, dasi aktiven borec na fronti socialne literature, se Frank nikoli ni pomešal med pisano množico tistih zgolj politično nastrojenih literatov, ki iz pomanjkanja čistega interesa in iz pomanjkanja resničnega talenta pogosto zamenjujejo pero z bridkim mečem in med kakršne spada n. pr. Max Barthel, ki je bil do nedavna morda najpomembnejši nemški pesnik socialistične smeri, ki pa je ob Hitlerjevi zmagi prebežal v fašistični tabor in tam prevzel eno najvidnejših funkcij v reakcionarnem pobijanju vsega, kar je duhovno svobodnega in resničnega na Nemškem. Leonhard Frank ni trosil svojega duha v politične vetrove, toda z vsem svojim literarnim delom je toliko prispeval k svetovni gradbi duha, da prav gotovo spada med najpomembnejše stvaritelje sodobnega, novega svetovnega slovstva.

Leonhard Frank je nemški Hamsun in nemški Gorkij obenem. Kakor njegov veliki norveški tovariš in kakor njegov ruski sodrug, je tudi Frank zrasel sam in samonikel iz skitalstva in proletarstva, samo da je v svoji umetniški duši ohranil vrline obeh. Kakor Hamsun, ima tudi Frank čudovit smisel za vse, kar je neznanega, skritega v človeku in v stvareh, in kakor Gorkij

zna tudi on s polnimi prgišči zajemati iz samega živega, stvarnega, velikih borbah kipečega življenja. Leonhard Frank je socialni pisatelj v nekem velikem pomenu besede. Njegova dela se porajajo iz duše, ki zna intimno prisluškovati najtišjim utripom človeškega srca, da iz takih niti prede velike mogočne podobe vsega človeškega dejanja in nehanja sredi sveta. Njegova zbirka novel iz vojne »Der Mensch ist gut«, spada med najboljše, kar je dala tako imenovana vojna literatura in je nastala že mnogo prej, preden je ta literatura nastala bolestna moda. Njegov avtobiografski roman »Die Räuberbande« je enaj najlepših knjig iz življenja otrok. In potem vsa njegova velika, zrela dela, ki v njih kipi silno, zdravo življenje in zadržan upor socialnega in idejnega borca: »Ochsenfurter Männerquartet«, simfonija življenja mali ljudi med malomeščanstvom in brezposelnim proletarstvom, pa »Von drei Millionen drei«, čudovita epopeja o življenju treh brezposelnih iz prav najnovejših dni, pa njegovi idejni romani, kakor sta »Vzrok«, ki ga poznamo tudi dramati-ziranega v nepozabni uprizoritvi naše drame, pa »Brat in sestra«; vsa dela pričajo, da so rojena iz izrednega, po božje darovitega duha.

Kakor »Der Mensch ist gut«, tako je tudi novela in drama »Karel in Ana«, ki jo uprizore drevi v Debevčevi režiji po snovi iz svetovne vojne. Zgodba, kakršna iz onih časov ni ostala osamljena: trikot, ki jih je vojna snovala na tisoče in tisoče s svojimi frontami, taborišči in vnebovpijočimi samotami, v katerih so žene ostajale doma. Samo da je Leonhard Frank nekaj več kakor so veljave onih literatov, ki so znali spretno izkoristiti pustolovščine in katastrofe, ki jih je vojna razkošno nudila na prebitek. Za Franka katastrofa ni pustolovščina. Tragedija, kakršna se je odigrala med Karlom, Ano in njenim prvim možem Rihardom, je lahko doživel samo nekdo, ki je čistega, močnega, vse razumevajočega srca. — Drama na odru bo prav gotovo deležna vsega zanimanja, kakor ga je deležna tudi novela istega imena, ki je nedavno izšla v slovenskem prevodu Mileta Klopčiča.

Razno

»Ljubezen v luki.« V praškem gledališču igrajo dramo »Ljubezen v luki«, ki jo je napisal v Pragi živeči Jugoslovan Bogo Lovrić. Je to filozofska žaloigra, ki se začinja s ciničnim naturalizmom, kulminira v romantičnem patosu ter konča s kaznijo prsta božjega. Mlad mornar, pretepač in zvodnik, sune svojo ljubico v vodo, da začne ljubimkovati z drugo, pa se nato blazno zaljubi v zalo kapitanovo hčer, ki križari po morju, preoblečena v mladeniča, s svojim očetom. pravim pomorščakom. V tretjem dejanju, nekoliko mesecev pozneje, strelja kapitan na odprtem morju na mornarja, ko izve, da mu je zapeljal hčer;

strel ne zadene, hči skoči v vodo in utone. Drama konča z moralničnim razmotrivanjem njenega strica o božji previdnosti in njenih skrivnih ukrepih. Na odru je dosegla dober uspeh.

Zoščenko na odru. V leningradskem Music-halu se je vršila krstna predstava Zoščenkove enodejanke »Svadbe« v uprizoritvi avtorja samega. Igra je prirejena po istoimeni pripovedki Zoščenkovi; prikazuje novoporočenca, ki so ga poročili duševno odsotnega ali pijanega z osebo, ki mu ni bila dobro znana. Zato pride na lastni svatbi ponovno v najmučnejše položaje. Komad je zelo uspel in ga vsak dan ponavljajo.

Nova francoska opereta: »Oh! Papa.« Libreto je napisal André Barde, glasbo Maurice Yvain. Yvain je izboren kompozist, ima šaljive, muzikalične domisleke, solidno tehniko kompozicije. Partitura te opere je vedno šaljiva, vedno zabavna in se zelo dviga nad navadno operetno glasbo. Libreto je dober, zabaven, brez sentimentalnosti.

Ostrčil, ravnatelj opere v praškem Narodnem gledališču, o Wagnerju: Predvsem moram čim krepkeje poudariti veliko potrebo, da uprizarjamo prav danes čim večkrat Wagnerjeva dela. Naš čas potrebuje velikih vzorov in velikih zgledov, ker je — razen nekoliko izjem — umetniško malenkosten, ne stremi prav nič za osvajanjem, je bojazljiv. Pod imenom »modernosti« se pogosto skriva nevarno nazadovanje. Ako se nam hoče prave modernosti, jo moramo meriti z Wagnerjevim merilom, posebno z njegovim »Tristanom«. Le takemu delu gre brez pridržka pridevek modernosti, ki si z uspehom prizadeva, da stori vsaj skromen korak naprej pred »Tristanom« — to več kot 70 let staro glasbeno dramo.

»Dostigajev in drugi«, novo dramsko delo Maksima Gorkega, bodo prvič uprizorili v Moskvi. Igra je drugi del tetralogije, katere prvi del, »Egor Bulyčev in drugi«, so že uprizorili. Ta novi del tetralogije obsega dobo od julija do oktobra 1917. Osebe so iste kot v prvem delu, razen Bulyčeva, ki je takoj po februarški revoluciji umrl, in še ene osebe, ki je avtor ni več potreboval. Dostigajev je Bulyčevov naslednik in tako rekoč izvrševalec njegove volje; ne misli več na to, da bi se boril proti revoluciji z javnim nasiljem, ampak se prilagodi in hoče nov položaj sabotirati s finejšimi metodami razrednega boja. Ali ga doleti usoda v osebi bradatega vojščaka: ta preišče stanovanje premetenega kapitalista, ga aretira in manifestira tako zmago oktobrske revolucije. Posebno pohvalno se izraža kritika o finesi, da se je Gorki izognil prizorov z masami in da predstavlja na odru gonilne sile revolucije posamezniki (en vojak, en delavec).

Prenovljena Opéra Comique. To je bil velik dogodek v Parizu! Po dolgi, težki direktorski krizi, ko je bila več mesecev zaprta, je prenovljena Opéra Comique odprla pod novim vodstvom zopet svoja vrata.

Opéra Comique je po izjavi prejšnjega direktorja samega arhitektonsko najbolj zgrešeno gledališče v Parizu. Oder nima nobene globine, vsako moderniziranje naleti na skoro nepremagljive ovire, dvorana sama je zastarela. Vendar je novo urejena dvorana pri ponovni otvoritvi dihala prijetno svežje; stara hiša je bila čedna, snažna, lična; marmorne figure so izgubile svojo prašno patino; razsvetljava je bila močnejša. Celo nesrečni slog l. 1885. se ni zdel več tako zelo starinski.

Otvoritve se je udeležil osebno predsednik republike. In novi direktor Gheusi je hišo imenitno »uredil«, kar gotovo ni lahko. Ni pač dovolj, veljake kratko in malo povabiti. Direktor je po starih pravilih preteklih časov povabil na mesta, vidna po vsej hiši, predvsem torej v prvi dve vrsti na balkonu, same lepe, elegantne dame. Pogled po dvorani je bil neverjetno mičen, umetnost, s katero so bile krasotice razdeljene po prostorih, dovršena: gledalcem se je zazdelo, da so prestavljeni v prejšnje stoletje.

Otvorili so opero s »Carmen«. Naslovno vlogo je pela Supervia iz Barcelone, pevka svetovnega slovesa. Bila je idealna Carmen, prava španska ciganka. V drugem dejanju je plesala Švedinja Cari naravnost očarljivo; vsakdo je moral pomisliti, da je prišla naravnost z bregov Gvadalkivirjevih. Pa tudi ostali umetniki so bili na višku in tako je Opéra Comique stopila nad vse častno v novo življenje.

Prva predstava pa je imela tudi veselo epizodo. Osupli so gledalci opazili, da sedi komorni predsednik Bouisson v — dveh ložah hkrati... Pa se je misterij kmalu razčistil. Komorni predsednik ima namreč dvojnika, in sicer novega direktorja opere, Gheusija. Podobnost med njima je naravnost presenetljiva. Če stojita drug poleg drugega, ju ni mogoče razločevati. Kak predmet za dobre in slabe šaloigre!

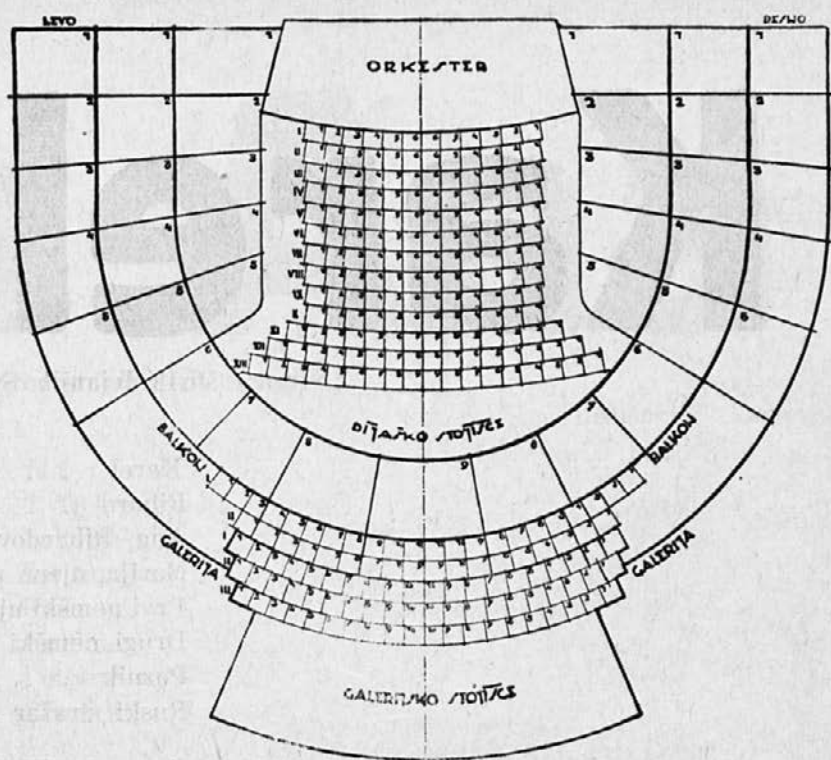
Rč.

J. V. Bienstock (1867—1933). V Parizu je umrl neutrudljivi slovstvenik Bienstock, doma iz Zitomira. Izvrstno je pofrancozil L. M. Tolstega v 27 zvezkih in Dostojevskega »Idijota« v gledališki predelavi, ki so jo prvič uprizorili v Parizu pred vojno, te dni pa jo ponovili. Seznanjal je Francoze z mladimi ruskimi književniki, tako je spravil na oder Uspenskega zanimivo igro »Rja«, ki prikazuje življenje novih ruskih rodov v komunističnih ulicah. Spoznaval je pa tudi druge literature in v kraškem bodo uprizarjali njegovo prireditev švedskega igrokaza »Potop« (Henning Georges). Razen tega je napisal zgodovino prekucijskega pokreta na Ruskem. S časnikarjem Kurnonskim (Curnonsky) je oskrbel mnogoštevilne zbirke kratkih anekdot podanih v mikavni obliki: Vagon za kadilce, T. S. V. P. (Prosim, obrnite), Le livre de chevet (Najljubša knjiga), Le Bonheur du Jour, Le Musée des Erreurs, zbirka burk, ki nekoliko spominja na Marcela Schwoba »Loyson-Bridet«.

A. D.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Otón Zupančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

Karel in Ana

Igra v štirih dejanjih. Spisal Leo Frank. Poslovenil Ciril Debevec.

Režiser: C. Debevec.

Karel	Jan
Rihard	C. Debevec
Ana, Rihardova žena	Boltarjeva
Marija, njena prijateljica	Šaričeva
Prvi nemški ujetnik	Plut
Drugi nemški ujetnik	Bratina
Paznik	Potokar
Ruski stražar	Pianecki

Čas: prvo dejanje leta 1917 v ruskem ujetniškem taboru, ostala tri dejanja eno leto kasneje na Aninem stanovanju.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 32—
„ II. - IV. vrste	„ 30—
„ V. - VI. „	„ 27-50
„ VII.-IX. „	„ 25-50
„ X. - XI. „	„ 23-50
„ XII. -XIII. „	„ 21-50

Lože v parterju	Din 108—
I. red	„ 108—
„ „ „ „	„ 128—
II. red	„ 76—
„ „ „ „	„ 81—
Peti ložni sedeži	„ 22—
„ „ „ „	„ 27—
„ „ „ „	„ 16-50

Zatek točno ob 20.

Konec po 22.

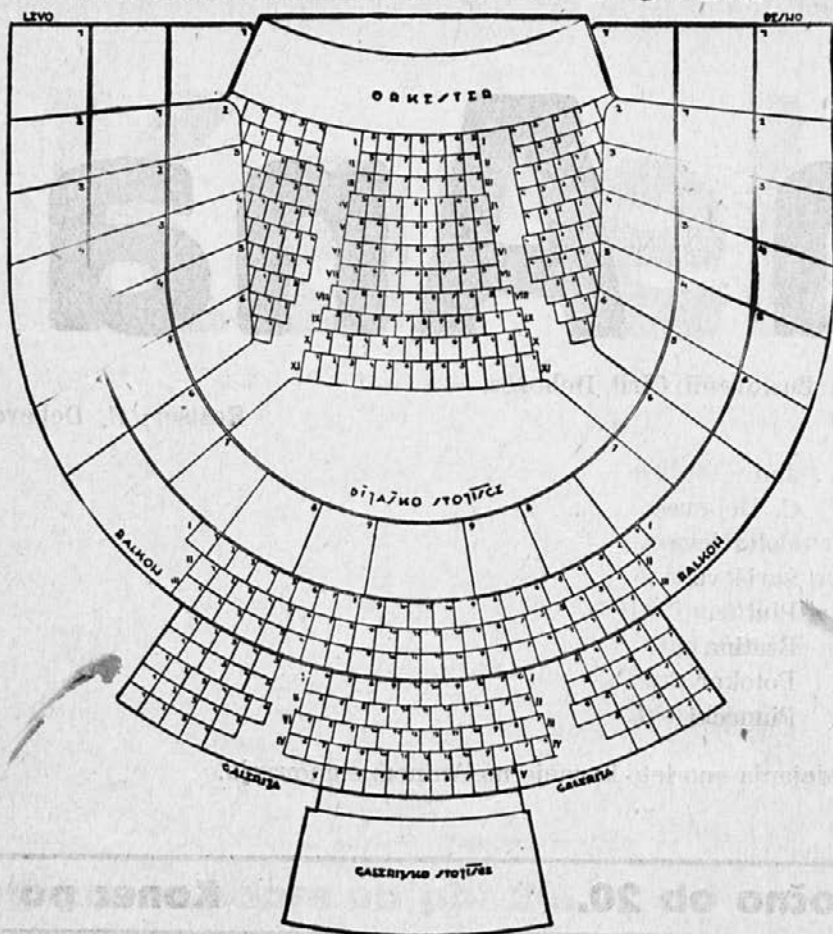
Balkon: Sedeži I. vrste	Din 21-50
„ II. „	„ 18-50
Galerija: „ I. „	„ 15—
„ II. „	„ 12-50
„ III. „	„ 10-50
Galerijsko stojišče	„ 2-50
Dijaško stojišče	„ 5-50

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

Predpisana taksa za penzonski fond je vračunana v cenah

MEINL-ova KAVA

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene